

РАЗВИТИЕ НА МОДНАТА ИЛЮСТРАЦИЯ ПРЕЗ 60-ТЕ ГОДИНИ НА XX ВЕК

Яна Ст. Василева

Нов Български Университет
София, България

РЕЗЮМЕ — Настоящата статия разглежда развитието на модната илюстрация през шестдесетте години на двадесети век. Анализирани са различните тенденции и явления в изящните изкуства повлияли върху стилистиката на модните рисунки публикувани в специализираните списания за мода. Разглеждат се творби на изтъкнати художници участвали в оформлението на редица модни списания.

Ключови думи: мода, модна илюстрация, попарт, психиделично изкуство

DEVELOPMENT OF FASHION ILLUSTRATION IN THE 60-TH YEARS OF XX CENTURY

Yana Vasileva

New Bulgarian University
Sofia, Bulgaria

ABSTRACT— The article explores the development of fashion illustration in the 1960s. The different trends and phenomena in fine arts have been analyzed and influenced the stylistics of fashion drawings published in the specialized fashion magazines. Works of prominent artists involved in the design of a number of fashion magazines are being studied.

Keywords: fashion illustration, pop art, psychedelic art, trends

ВЪВЕДЕНИЕ

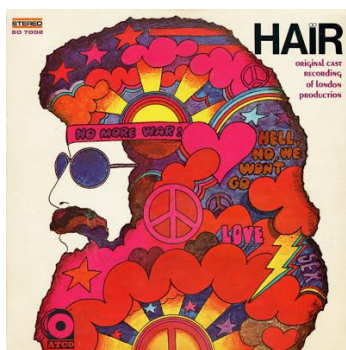
Шестдесетте години на XX век са един изключително интригуващ период от време, паметен за изминалото столетие. През тази декада се реализират редица вълнуващи събития: смяна на правителства и политически режими, революции и демонстрации, формират се нови идоли и критерии за красота. На музикалната сцена изгряват звездите на така любимите “Beatles”, образът на легендарната Twiggy се превръща в символ на красота и женственост.

Киното се явява трибуна за изява на редица млади артисти, а на сцената на Бродуей за първи път се поставя мюзикъла „Коса“. По цял свят меломаните са завладяни от силните ритми на рокедролът. Световни автори като Анди Уорхол и Рой Лихтенщайн изобразяват своите виждания за изкуството в редица мащабни творби. Поп артът се разпространява по целия свят и се явява като една силна проекция на времето и пространството.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Може би най-запомнящият се феномен възникнал през 60-те години на двадесети век е формирането на хипи движението. Хипартството възниква в САЩ като младежко движение, което обединява своите съмишленици около идеята за мир и разбирателство, сексуална и творческа свобода. Особено силен обществен характер придобиват масовите сбирки на хипита, които се превръщат в културен и политически феномен. Най-мащабното събиране на хипари се реализира през така нареченото „Лято на любовта“, когато през 1967 г. на концерт в Сан Франциско присъстват над сто хиляди младежи, обединени от общите си позиции за политическо несъгласие, независимо творчество и сексуална свобода. През 1969 г. в близост до града Уудсток се провежда едноименният музикален фестивал, който се превръща в мащабна публична проява, на която си дават среща различните видове изкуства. Събитието събира близо половин милион хипита, които в рамките на няколко дни могат да се наслаждават на прекрасната музика на живо. В края на шестдесетте движението набира световна популярност като се превръща в най-ярката изразна форма на несъгласие с военните действия във Виетнам. Цялата идеология на движението дава силно отражение върху развитието на музиката, литературата, изкуството и модата.

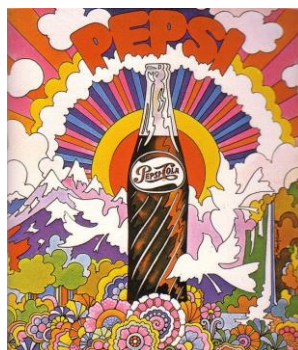
През шестдесетте години се формира и една нова тенденция в артистичните среди свързана с употребата на психиделични вещества. Редица световни артисти, дизайнери, музиканти, писатели изпробват въздействието на наркотичните вещества върху личността и пресъздават своите „преживявания“ в творбите си. Всички авторски творения създадени чрез тази техника биват отнасяни към психиделичното изкуство. Яркия колорит и експресивност са характерни за произведенията от този период. Въздействието на различните аспекти на наркотичните вещества е обект на проучване на редица учени, които си поставили за задача изследването на въздействието на психотропните вещества върху мозъка на човека. Незабравимите „преживявания“ били изобразени чрез изразните средства на различните форми на изкуството. Стилистиката на психиделичните произведения е сериозно повлияна от различните емоционални състояния: транс, медитация, халюцинация, системна, хипноза, депривация. Всички тези дълбоки емоционални състояния са графично представени в редица реклами, илюстрации, графики, плакати, корици, обложки и други дизайнерски решения от този период.

Фиг. 1

Фиг. 2

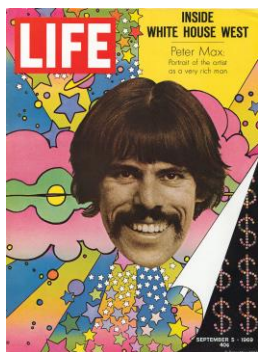
Фиг. 3

Фиг. 4

Един от най-ярките представители на психиделичното изкуство е творчеството на

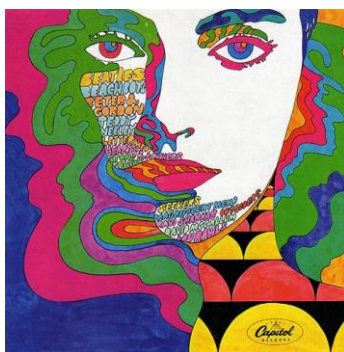
художникът Peter Max, които е един от най-отявлените артисти работили в Америка през шестдесетте. Неговото творчество е емблематично за своето време. Авторът успешно успява да улови всички нюанси на оформилата се субкултура. Основен източник на вдъхновение за дизайнера е музиката. Силните впечатления от лятото на любовта „Summer of Love“ са водещ мотив в редица негови произведения. Ярките цветове умело съчетани с типичните попарт елементи са достигнали до нас под формата на редица живописни платна, плакати, шампи за дрехи, шалове, чаши и други. Артистът е проектирал и множество реклами, които също носят силния заряд така характерен за декадата. Цялостното му творчество отразява най-обективно духът на десетилетието. (Фиг.5,6,7,8)

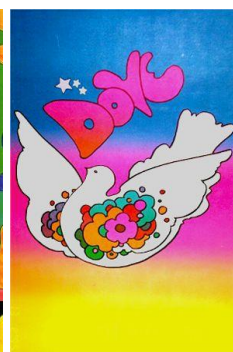
Фиг. 5

Фиг. 6

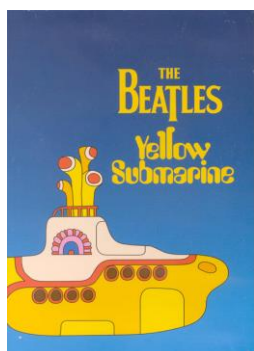

Фиг. 7

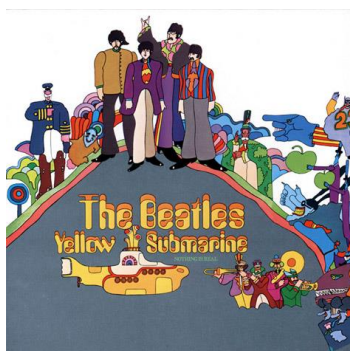

Фиг. 8

Графичният дизайнер Heinz Edelmann е човекът създал рисунките към небезизвестният анимационен филм “Yellow submarine” по песента на легендарните Beatles. Художникът бил привлечен към творческия екип на продукцията заради своя неповторим авторски стил. Популярен с умението да вплита импресионистични и експресионистични елементи съчетани с така актуалните психиделични нотки, стилистиката на дизайнерът успешно се вписала в цялостната визия на проекта. Анимацията е изградена с много чувство за хумор и ирония, сериозен принос за което имал подхода на художникът. Такава била идеята на продуцентът, който се спрял на Edelmann сред много други кандидати. Визията на клипа е толкова успешна, че печели световна популярност. Многобройните реализирани проекти, в които дизайнерът участва към момента са музейни експонати пръснати по цял свят. Подчертано графичният му подход към всяка композиция са негова запазена марка. Рисунките към филмът му печелят световно признание. Интерес представляват и неговите илюстрации към книги както и филмовите и тетрални плакати, които са свидетелство за неговия неповторим талант. (Фиг.9,10,11,12)

Фиг.9

Фиг.10

Фиг.11

Фиг.12

През шестдесетте години много артисти се вдъхновяват от психиделичният рок, чийто представители са изпълнители от световна величина като Jimi Hendrix, Janis Joplin, бандите “Doors”, „Grateful Dead“, “The Who”, “Pink Floyd” и редица други музиканти създали

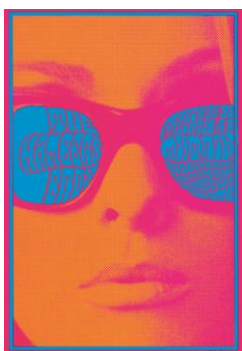
незабравива музика. Основното изразно средство в техните музикални композиции са експериментални импровизации повлияни от индийската музика. Графичният дизайн на плакатите и албумите на тези изпълнители са създадени в стила на психиделизма. Може би най-популярният дизайнер на психиделични постери през 60-те години е Victor Moscoso. Творецът живял и работил основно в Сан Франциско е създавал множество постери, обложки на албуми, комикси, реклами е пионер на психиделичното изкуство. В своята творческа дейност той е реализирал редица проекти. Майстор на цветният фотоколаж дизайнерът работи с неоновите нюанси на цвета, за да постигне по-голям ефект на зрителна илюзия. Любим похват на художника е вграждането на типографията в силуета на изображеното, излопвайки го като градивен елемент на обема. Вглеждайки се в тези разтърсващи багри попадаме под въздействието на силните усещания и емоции, които те предизвикват в нашето съзнание. Голяма част от произведенията на изтъкнатия американски дизайнер са собственост на музея за модерно изкуство “МОМА” в Ню Йорк. (Фиг.13,14,15,16,17)

Фиг.13

Фиг.14

Фиг.15

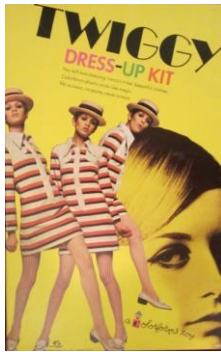
Фиг.16

Фиг.17

Стилистиката, която се налага в дизайна е много характерна. Мощни заоблени обеми, изпълнени със силни цветни петна. Преобладават ярките неонове цветове в комбинация с разнообразни флорални мотиви. Всички тези елементи взети заедно създават илюзията за преливане на цветния спектър в пъстра дъга. Фигурите са раздвижени и често изобразявани в еуфорията на танца. Надписите са разчупени и подчинени на общата идея. Всички тези похвати целят пресъздаването на една витална творческа композиция, в която силата на световите е водеща. Всички тонове на спектъра са противопоставени в най-неочаквани комбинации целящи да представят пречупването на цвета през цветния спектър.

В света на модата обособилата се нова стилистика дава силно отражение върху дизайна на десените, кройките на дрехите, гримът и прическата. Ярките цветове изригват с пълна сила. Флоралните мотиви изобилстват дори при аксесоарите. През 60-те изгрява звездата на английския модел Lesley Hornby, добила популярност със закачливото име „Twiggy“. В редица периодични издания нейното изображение присъства на корицата или в цветните приложения. Тя е била многократно избрана за лице за сп. “Vogue” и редица други списания. Визията на младото момиче става много популярна. Тя неусетно се превръща в първият супер модел, който налага критерия за красота по целия свят. Ликът на Twiggy бива многократно експониран като се появява в редица печатни изделия: фотосесии, корици, модните списания, рекламните постери и брошури. Със своето весело, жизнерадостно излъчване, младежки стил и непринудено поведение, моделът се превръща в пример за подражание на редица млади момичета по света. (Фиг.19,20,21,22)

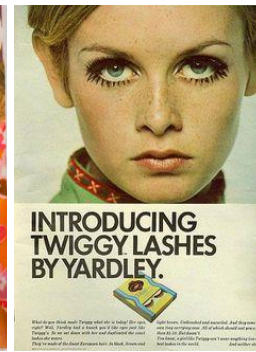
Фиг. 19

Фиг.20

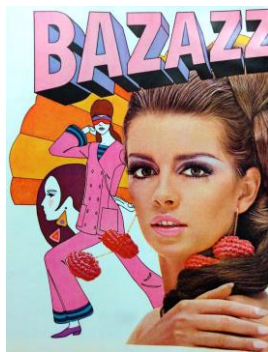

Фиг.21

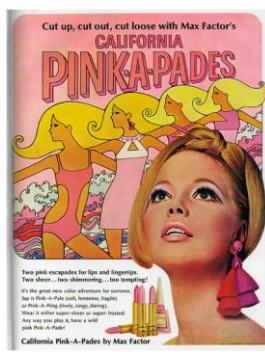

Фиг.22

Ярките цветове доминират и в рекламата. Независимо от предлагания продукт цветните решения са водещи. Залага се на противопоставянето на ярките цветове. Например силният цикламен цвят често бива поставян в комбинация с жълто, и съответно студеният зелен е противопоставен на топлото червено негов антипод. В редица публикации продукти, които са решени в характерната стилистика. Дизайнерите на многобройните реклами остават зад кадър, но определено можем да проследим развитието на цветните мотиви в редица графични изделия. Фотосесиите за модните списания не правят изключение. (Фиг.23,24,25,26)

Фиг. 23

Фиг.24

Фиг.25

Фиг.26

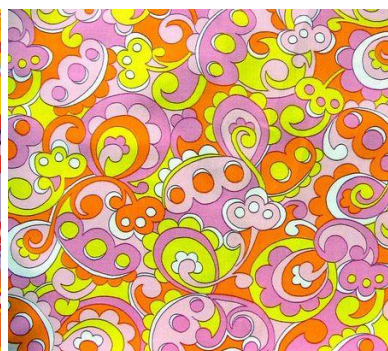
Психиделичните нотки се усещат осезаемо в десените за платовете. Веселите флорални мотиви се появяват като шампи на редица модни артикули. Безгрижните хипита налагат една модна тенденция, която е репродуцирана от мощната модна индустрия. Цветните мотиви са водещ елемент в дизайн на облеклата и аксесоарите от шестдесетте до началото на седемдесетте години, но както е добре известно повтаряемостта в модата през определен период от време е често срещана тенденция. В наши дни дрехите от тази безвъзвратно отминала епоха биха били истински хит в моловете, но дори и да не принадлежат на някоя известна марка дрехите от близкото минало винаги са обект на интерес и възхищение от страна на ценителите на красивото и елегантното. (27,28,29,30)

Фиг. 27

Фиг.28

Фиг. 29

Фиг.30

Общата атмосфера на десетилетието вдъхновява и модните илюстратори, които също са повлияни от стилистиката на новото течение в изкуството. Редица активно действащи автори смело експериментират с неоновите цветове и ярките нюанси.

Илюстрациите на световно известният художник Antonio Lopez създадени през 60-те години на миналия век са най-подходящият пример за мощното отражение на стилистиката присъща на психиделизма в модната илюстрация. Знаменитият американски дизайнер е творец от световна величина оставил ярка следа в историята на модата. Негови илюстрации са публикувани в списания като „Vogue“, „Harper's Bazaar“, „Elle“, „Interview“ и дори в „New York Times“. Lopez е автор, чието творчество се разгръща в няколко десетилетия, но рисунките на дизайнера от шестдесетте години будят истинско възхищение. Възпитаник на училището “High school for art and design” и “Fashion institute of Technology” – Ню Йорк, младият художник получава солидни познания в областта на изящните изкуства и дизайна. Още като студент дизайнерът изпитва силно влечение към модата. Установявайки се трайно в Ню Йорк, меката на модната индустрия в САЩ, младият артист потъва в творческите среди и установява трайни контакти с редица дизайнери, фотографи, модели. Анализирайки неговите илюстрации от шестдесетте ставаме свидетели на една наистина пъстра динамична композиция, в която дискретно се прокрадва разиграна шрифтова катина. Неоновите ярки цветове определено се запечатват трайно в съзнанието. В повечето му проиведения от горепосочения период доминират мощните грациозни фигури, смело изпълващи формата. Силно впечатление създават грациозните движения на моделите и сбодно развяните им коси, които допълнително подсилват впечатлението за динамика. Цялостното впечатление, което се формира у наблюдателя е за едни подчертано графични илюстрации, които със своят изчистен рисунък и изкривена типография, силно се доближават като звучене до психиделичния плакат. (Фиг.17,18,19,20,21)

Фиг. 17

Фиг. 18

Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Анализирайки културните и исторически процеси протичащи през шестдесетте години на двадесети век задължително трябва да обърнем специално внимание на формирането и протичането на феномена попарт, течение в изкуството оказало сериозно въздействие върху различните форми на дизайна. Попарт дава сериозно отражение върху развитието на модата и повлиява драстично върху стилистиката на модната илюстрация. Течението възниква в средата на петдесетте години във Великобритания като в края на десетилетието прониква в Северна Америка където се развива бурно и динамично. Един от най-ярките представители на попарт е дизайнерът Andy Warhol, който силно популяризира техниките на попарт в американската културна среда. Художникът още от малък показва артистични наклонности. През 1949 г. той се мести в Ню Йорк където стартира творческата му кариера. За период от няколко години артистът работи като графичен дизайнер и илюстратор на списания. Той проектира редица печатни реклами, билбордове, плакати, корици, които му печелят голяма популярност. След като успешно работи в областта на комерсиалното изкуство Warhol се

насочва към изящното изкуство и интерпретира ликовете на Мерилин Монро, Елвис Пресли и други образи типични фигури от големия екран. Произведенията се отличават с характерен авторски почерк. Особена известност му спечелват ексцентричните рисунки с туш на дамски обувки, които са поместени в реклама за известен бранд. През шестдесетте Warhol основава свое собствено студио където си дават среща творци от всички области на изкуството. Там в творческата атмосфера на ателието дизайнерът разработва серия графички създадени посредством техниката на ситопечата, в които умишлено допуска „грешки“ като петна, зацапвания или размествания на шаблоните, за да постигне по-голям ефект на освободеност и артистизъм. Платната по поръчка на големите компании „CocaCola“ и супите „Campbell's“ са особено атрактивни и представят най-пълно визията на поп-арта. При създаването на тези реклами дизайнерът си служи с цветни шаблони, за да нанесе частично цвят върху изображението. Маниерната техника е използвана и при проектирането на обложки за звукозаписната компания „RCA Records“, за която дизайнерът работи за период от няколко години. Художникът експериментира в областта на киното, сценографията, фотографията. Warhol се изявява и в областта на модата като създава проекти за дрехи и аксесоари. Той проектира рокли от хартия с характерни шампи на супите Campbell's“, които установяват сериозна връзка между произведенията на рекламната графика и модния дизайн. Авангардните идеи на дизайнера му спечелват почетно място в залите на световните музеи и представляват сериозна част от световното културно наследство. (Фиг. 22,23,24,25)

Фиг. 22

Фиг.23

Фиг.24

Фиг.25

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Определено творбите на автори като Peter Max, Heinz Edelmann, Antonio Lopez, Andy Warhol и редица други талантиливи дизайнери работили активно през шестдесетте години на двадесети век са подвластни на културните и исторически процеси протичащи в общественото пространство. Оформилата се субкултура на хипитата е едно от най-глобалните събития в световната история увлякло в себе си голяма част от младите мислещи хора и повлияло драстично върху развитието на съвременното изкуство. Категорично философията на поп-арта споделяна от артистите и активно действащите художници от втората половина на двадесети век е оставила траен отпечатък върху развитието на модата и модната илюстрация. Развилите се тенденции продължават да ни вдъхновяват дори и днес в епохата на мултимедията и дигиталните изкуства.

ЛИТЕРАТУРА

- Фартнг, С. (2015) Изкуството цялата история, Книгомания, ppt. 484-489
- Robinson, J. (2015) The fine art of fashion illustration, Frances Lincoln limited
- Blackman, C. (2007) 100 years of fashion illustration, ppt. 199-201
- Fogg, M. (2011) Fashion illustration 1930-1970, ppt. 166-206
- Downton, D. (2012) Masters of fashion illustration, 134 – 135
- Хонев, К (2005) Попарт, Алианс-97 ЕООД
- Honnet, K. (1999) Andy Warhol, Tashen

ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ

- <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B8%D0%BF%D0%B8>, Последен достъп [27-02-2018]
- <https://2warpstoneptune.com/2015/02/25/peter-max-ads-1968-1973/>, Последен достъп [27-02-2018]
- <https://blog.lofty.com/top-10/top-10-things-you-should-know-about-peter-max/>, Последен достъп [27-02-2018]
- <https://99designs.com/blog/creative-inspiration/tripping-history-psychedelic-design/>, Последен достъп [27-02-2018]
- <http://www.nytimes.com/2009/07/23/arts/design/23edelmann.html>, Последен достъп [27-02-2018]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Heinz_Edelmann, Последен достъп [27-02-2018]
- <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82>, Последен достъп [27-02-2018]
- https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D0%B8_%D0%A3%D0%BE%D1%80%D1%85%D0%BE%D0%BB, Последен достъп [27-02-2018]
- https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D0%B8_%D0%A3%D0%BE%D1%80%D1%85%D0%BE%D0%BB, Последен достъп [27-02-2018]